

Rooms-Katholiek Kerkgenootschap in Nederland

Cijfers

Kerkbalans 2014

Mr. J.L.W.M. Zuidwijk
R.-K. Economencollege

Inleiding

In 2016 wordt voor de 43^e maal de landelijke actie *Kerkbalans* gehouden. Aan de actie nemen drie kerkgenootschappen deel:

- het Rooms-Katholieke Kerkgenootschap
- de Protestantse Kerk in Nederland
- de Oud-Katholieke Kerk

Deze landelijke actie wordt jaarlijks gehouden ter ondersteuning van de geldwerving in de parochies en geloofsgemeenschappen. De parochies organiseren deze geldwervingsactie zelf. Dit gebeurt onder de vlag van *Kerkbalans*, waarbij genoeg ruimte blijft voor plaatselijke tradities. Voor de parochies vormen de opbrengsten uit de actie *Kerkbalans* een belangrijke inkomstenbron. De jaarlijkse geldwerving is daarom onmisbaar om de activiteiten van de parochies te kunnen betalen. De grootste kostenpost vormen de gebouwen: kerken, pastorieën en parochiecentra. Deze zijn eigendom van de parochie en moeten door de parochie onderhouden worden. Daarnaast zijn er uiteraard de salarissen voor priesters, diakens, pastoraal werkers, secretariaatsmedewerkers, huishoudelijk personeel, kosters en organisten/dirigenten. Ook de vieringen en andere activiteiten kosten geld. Tot slot dienen ook diverse andere verplichtingen te worden betaald, zoals bijdragen aan het bisdom.

De informatie die u in deze notitie aantreft, heeft alleen betrekking op de parochies van het Rooms-Katholieke Kerkgenootschap in Nederland. Deze notitie is als volgt ingedeeld:

- In de eerste paragraaf worden de financiële gegevens verstrekt van de gezamenlijke parochies met betrekking tot hun inkomsten en uitgaven over 2014.
- In de tweede paragraaf wordt specifiek aandacht besteed aan de opbrengsten uit *Kerkbalans* en aan het aantal huishoudens dat een bijdrage geeft.

1 Inkomsten en uitgaven van de parochies in 2014

De financiële cijfers in deze paragraaf zijn ontleend aan de jaarrekeningen van de parochies.

Totale inkomsten

De totale inkomsten van parochies (zie tabel 1) bedragen in 2014 ruim € 158 miljoen. Deze inkomsten bestaan voor 61% uit inkomsten 'levend geld', hetgeen een optelling is van de bijdragen aan Kerkbalans, de collecten voor de eigen kerk en de vergoedingen voor kerkelijke diensten. De overige inkomsten (39%) zijn afkomstig uit bezittingen en beleggingen.

De totale inkomsten levend geld bedragen ruim € 97 miljoen (tegen ruim € 98 miljoen in 2013). Ruim de helft van deze inkomsten wordt gerealiseerd door de geldwerving in het kader van Kerkbalans. De inkomsten uit Kerkbalans zijn in 2014 met ruim € 1,5 miljoen (2,8%) gedaald tot bijna € 53 miljoen.

De inkomsten die parochies hebben uit bezittingen en vermogen, zijn in 2014 met bijna 3% gestegen tot circa € 61 miljoen.

In zijn totaliteit zijn de inkomsten van de parochies in 2014 nagenoeg gelijk gebleven, terwijl er in de voorgaande jaren sprake was van een daling met 2 à 3 procent. De stabilisatie van de inkomsten komt door de hogere inkomsten uit bezittingen en vermogen.

Uitgaven

De totale uitgaven (tabel 2) van de parochies bedragen in 2014 ruim € 176 miljoen; deze uitgaven zijn in vergelijking met 2013 iets gedaald (0,7%). Het is voor het vierde achtereenvolgende jaar dat de uitgaven van parochies dalen. De daling betreft vooral de kosten voor gebouwen die met bijna € 2 miljoen (2,6%) zijn gedaald. De overige kosten zijn nagenoeg gelijk gebleven.

Tekorten

In totaal hadden de parochies in 2014 een tekort van bijna € 18 miljoen (11% van de inkomsten), dat ten laste van het vermogen en de voorzieningen is gebracht. Dit tekort is nagenoeg gelijk aan dat in vorige jaren.

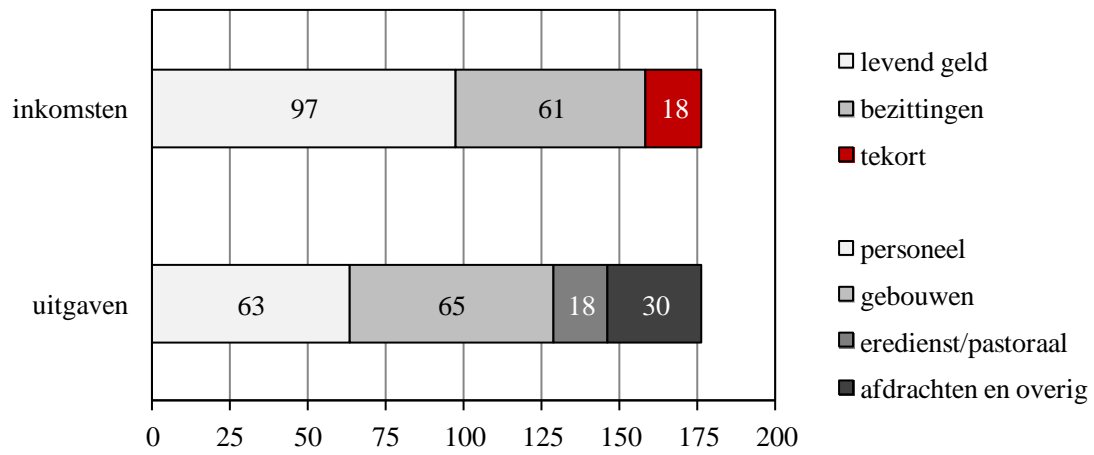
Tabel 1 Specificatie inkomsten van parochies in 2014 (x € 1.000)

	bijdragen Kerkbalans		collecten eigen kerk		vergoeding kerkelijke diensten		totaal inkomsten 'levend geld'		inkomsten bezittingen en beleggingen		totaal inkomsten x € 1.000
	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	
Groningen- Leeuw.	3.428	51	720	11	858	13	5.006	75	1.714	25	6.720
Utrecht	14.072	38	5.307	15	4.656	13	24.035	66	12.543	34	36.578
Haarlem-Amsterdam	7.356	30	4.494	19	3.152	13	15.002	62	9.355	38	24.357
Rotterdam	7.131	32	3.447	15	3.000	13	13.578	60	8.855	40	22.433
Breda	4.595	38	1.670	14	1.297	10	7.562	62	4.615	38	12.177
Den Bosch	8.782	27	4.743	14	3.627	11	17.152	52	15.905	48	33.057
Roermond	7.436	32	3.563	15	4.130	18	15.129	65	7.963	35	23.092
Totaal 2014	52.800	33	23.944	15	20.720	13	97.464	61	60.950	39	158.414

Tabel 2 Specificatie uitgaven van parochies in 2014 (x € 1.000)

	gebouwen		personele kosten		kosten eredienst/pastoraal		afdrachten en overige kosten		totaal uitgaven x € 1.000
	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	x € 1.000	%	
Groningen- Leeuw.	2.452	35	2.657	37	701	10	1.283	18	7.093
Utrecht	11.816	31	16.779	45	4.514	12	4.629	12	37.738
Haarlem-Amsterdam	10.864	39	9.649	34	2.741	10	4.695	17	27.949
Rotterdam	7.337	32	8.650	37	1.980	8	5.283	23	23.250
Breda	4.201	30	5.771	42	1.230	9	2.565	19	13.767
Den Bosch	17.728	46	11.282	29	3.615	10	5.903	15	38.528
Roermond	10.994	39	8.428	30	2.841	10	5.702	21	27.965
Totaal 2014	65.392	37	63.216	36	17.622	10	30.060	17	176.290

Figuur 1 Inkomsten en uitgaven van parochies in 2014 (x € 1 miljoen)

2 Ontwikkeling van de inkomsten uit Kerkbalans

De inkomsten uit Kerkbalans bedragen in 2014 bijna € 53 miljoen, hetgeen een daling ten opzichte van 2013 betekent met ruim € 1,5 miljoen (2,8%). Deze procentuele daling is iets minder dan tussen 2013 en 2012, en gelijk aan de jaarlijkse daling in de periode 2010-2012.

Wanneer we per bisdom de ontwikkeling tussen 2013 en 2014 bezien, dan kunnen we constateren dat de onderlinge verschillen groot zijn (tabel 3). Alle bisdommen kennen een daling. Deze is het kleinste in het bisdom Haarlem-Amsterdam (-0,4%) en Roermond (-1,2%), en het grootste in de bisdommen Den Bosch (-4,5%) en Breda (-6,1%). Het aartsbisdom Utrecht en de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Rotterdam laten een daling zien van de inkomsten uit Kerkbalans met ongeveer -3%.

Wat betreft het aantal bijdragers (tabel 4), zien we dat 36% van de katholieke huishoudens bijdraagt aan Kerkbalans, 1 procentpunt lager dan in 2013. Daarmee zet de langzaam dalende trend van deelname aan Kerkbalans zich voort. De daling van het percentage deelnemers aan Kerkbalans heeft zich in de afgelopen jaren met name voorgedaan in de bisdommen Breda en Den Bosch. Overigens is de daling van het absoluut aantal gevers nog iets sterker, omdat immers het totaal aantal katholieken ook langzaam terugloopt.

Volgens kerkelijke registratie waren er ultimo 2014 3.943.000 katholieken, hetgeen per persoon een Kerkbalans-bijdrage betekent van € 13. Nemen we uitsluitend degenen die daadwerkelijk een kerkbijdrage hebben gegeven (36% van alle katholieken), dan komen we tot een gemiddelde Kerkbalans-bijdrage van circa € 37 per gever, ofwel circa € 82 gemiddeld per huishouden¹ dat deelneemt aan de actie. Deze bedragen per gever en per gevend huishouden zijn een fractie hoger dan in 2014.

Op basis van de trend in de opbrengsten in 186 parochies² kan de opbrengst van Kerkbalans in 2015 worden geprognosticeerd. Naar verwachting zijn de opbrengsten in het afgelopen jaar gedaald met 3%, tot een bedrag van € 51,2 miljoen.

¹ Uitgaande van een gemiddelde huishoudgrootte van ongeveer 2,2 personen per huishouden.

² Zij vormen een selectie van parochies met betrouwbare opgaven van de opbrengsten Kerkbalans vanaf 2010 en vormen tevens een representatieve afspiegeling van alle katholieke parochies (wat betreft de verdeling naar bisdom, aantal parochianen per parochie en stedelijkheid).

Tabel 3 Bijdragen Kerkbalans (x € 1.000)

	2012	2013*	2014	2015
Groningen-Leeuwarden	3.586	3.527	3.428	
Utrecht	14.416	14.469	14.072	
Haarlem-Amsterdam	7.682	7.388	7.356	
Rotterdam	8.043	7.348	7.131	
Breda	5.087	4.896	4.595	
Den Bosch	10.085	9.191	8.782	
Roermond	7.851	7.525	7.436	
Totaal	56.750	54.344	52.800	51.200**

* Gecorrigeerde opgave in vergelijking met eerdere publicaties

** Prognose

Tabel 4 Deelname van katholieke huishoudens aan Kerkbalans (in %)

	2010	2011	2012	2013	2014
Groningen-Leeuwarden	60	62	60	57	61
Utrecht	55	56	55	51	52
Haarlem-Amsterdam	42	42	42	43	38
Rotterdam	36	38	36	34	32
Breda	41	37	35	33	31
Den Bosch	38	38	35	31	30
Roermond	33	35	33	32	31
Totaal	41	41	40	37	36